

Fahamu Haki Zako za Kazi.

SWAHILI

Mwongozo kwa
wanawake na
watu wa jinsia
mbalimbali
walio wapya
nchini
Australia ili
kuelewa haki
zao mahali
pa kazi.

WWQ
WORKING WOMEN
QUEENSLAND

 Basic Rights
Queensland

YALIYOMO

**4 JINSI YA
KUTUMIA
RASILIMALI HII**

**6 UBAGUZI NA
UPASHANAJI HABARI**

**14 WAKANDARASI DHIDI YA
WAFANYAKAZI**

**18 VIWANGO VYA KITAIFA
VYA AJIRA**

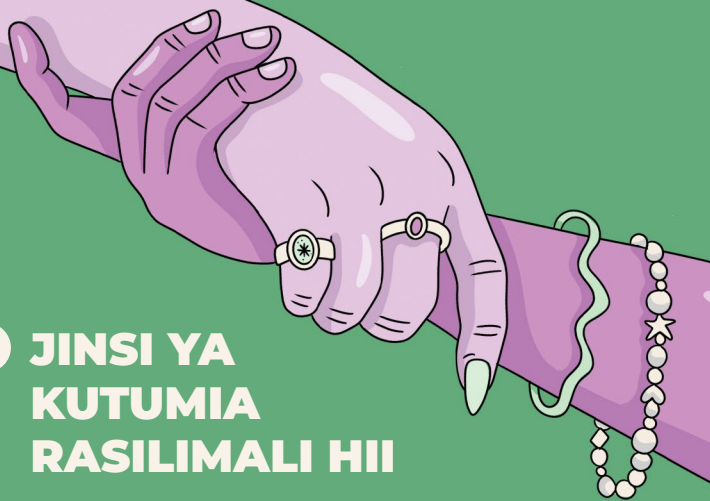
Kuwa Mfanyakazi wa Kudumu
Likizo ya Wazazi
Haki Nyingine Zinazohusiana Na Likizo ya Mzazi
Likizo ya Mwaka
Likizo ya Kibinafsi/Walezi (likizo ya ugonjwa)
Aina Nyingine za Likizo
Malipo ya uzeeni
Notisi ya Kusitishwa
Malipo ya ziada ya kusimama kazi
Malipo duni na Wizi wa Mishahara

**36 NINI CHA KUFANYA IKIWA
UNALIPWA KIDOGO**

42 ULINZI WA JUMLA

**44 MAHALI PA KUPATA
MSAADA**

46 FAHARASA

JINSI YA KUTUMIA RASILIMALI HII

SEHEMU

01

Hii ni nyenzo ya kukusaidia unapotafuta, au unapoanza kazi mpya. Taarifa katika nyenzo hii ni sahihi kuanzia tarehe **1 Julai 2025**.

Ina:

Taarifa za jumla za kisheria

KESI YA KUJIFUNZIA

Uchunguzi kifani wa kijani
unaotumia taarifa kwenye hali moja

DOKEZO

Vidokezo vya rangi ya zambarau
vya mambo ambayo unaweza kuangalia, au hatua unazoweza kuchukua

DOKEZO

Maneno ya chungwa, ambapo
unaweza kupata ufafanuzi katika faharasa nyuma ya hati

Unaposoma hati, unaweza kukutana na maoni ambayo ikiwa uko katika hali fulani, unapaswa kupata ushauri mahususi wa kisheria. mchango usaidie nayo kwa usaidizi yame chini ya sehemu ya "Mahali pa Kupata Usaidizi", na haya yanaweza kuwa mahali pazuri pa kuanzia ikiwa umechanganyikiwa au utahitaji kutumia zaidi.

UBAGUZI

NA

UPASHANAJI HABARI

Ubaguzi ni pale unapotendewa isivyofaa kwa sababu ya jambo fulani kukuhusu, kama vile rangi yako, umri au jinsia yako.

Unapofanya kazi Queensland, ni kinyume cha sheria kwako kubaguliwa kwa sababu ya:

- Umri
- Ulemavu au kuharibika
- Jinsia
- Rangi na dini
- Mimba, hali ya mzazi, hali ya uhusiano, majukumu ya familia na matunzo, na kunyonyesha
- Jinsia, utambulisho wa kijinsia, na sifa za jinsia
- Shughuli ya ngono
- Imani ya kisiasa au shughuli
- Imani au shughuli ya chama cha wafanyakazi
- Kushirikiana na mtu aliye na moja au zaidi ya sifa hizi.

Katika Queensland, ubaguzi kwa sababu ya sifa fulani ni kinyume cha sheria kazini. 'Kazi' inatumika kwa aina zote za kazi, iwe ya muda wote, ya muda, ya kawaida, ya hiari, upangaji, mafunzo, uhusiano wa mkandarasi au mpangilio mwingine wa kufanya kazi.

INAENEA KWA SEHEMU ZOTE ZA KAZI, PAMOJA NA:

- Wakati wa kutangaza kazi,
- Wakati wa mchakato wa kuajiri na kuchagua,
- Sheria na masharti ambayo kazi inatolewa,

- Faida za ajira,
- Wakati wa uhamisho na fursa za kukuza, na
- Kusitishwa kwa ajira.

Katika hali fulani, ubaguzi sio kinyume cha sheria. Hizi huitwa 'misamaha'.

BAADHI YA MISAMAHA NI PAMOJA NA:

→ Kitu kilichofanywa kulinda afya na usalama wa watu kazini.

Kwa mfano, mtu aliye na jeraha la muda mrefu la mgongo anaweza kuwa hafai kwa kazi inayohitaji kazi nzito ya kimwili.

→ Kitu kilichofanywa ili kukuza fursa sawa kwa kikundi cha watu.

Kwa mfano, mipango maalum ya ajira kusaidia wanawake katika taaluma zinazotawaliwa na wanaume.

→ Mahitaji ya kweli ya kazi

Kwa mfano, kuajiri wanawake pekee kwa nafasi zinazohusisha upekuzi wa wanawake.

→ Ambapo kazi itakuwa kufanya huduma za nyumbani nyumbani kwa mwajiri

Kwa mfano, mwanamke mwenye ulemavu angeweza kuchagua kuajiri mwanamke amsaidie kupika chakula jikoni kwake na kusafisha nyumba yake.

Ubaguzi unaotokana na rangi na dini yako hauonekani kila wakati. Wakati mwingine yatakuwa maoni kuhusu jina lako, lafudhi yako, rangi ya ngozi yako, au mavazi yoyote ya kidini ambayo unaweza kuvaa.

KESI YA KUJIFUNZIA

UZOEFU WA LEENA WA UBAGUZI WA RANGI

Leena ni mwanamke wa Kipakistani ambaye huvaa hijabu. Leena alipewa kazi kama mfanyakazi wa usaidizi wa ulemavu kulingana na mahojiano ya simu. Alialikwa ofisini kukutana na timu na kutia sahihi baadhi ya karatasi za kuingia.

Leena alipohudhuria ofisini, bosi huyo alimwambia kwamba hataruhusiwa kuvaa hijabu yake kazini kwa sababu haikuwa sehemu ya sare zao. Kisha waliondoa ofa ya kazi na kumwambia Leena kwamba wameamua kutoajiri mfanyakazi mpya. Baadaye Leena aligundua kuwa walikuwa wameajiri mwanamke mweupe wa Australia katika jukumu hili.

Kumwambia Leena hawezi kuvaa hijabu yake kwa sababu sio sare zao na kutomuajiri mara tu wameona yeye ni Mpakistani ni ubaguzi wa rangi na dini yake. Leena anaweza kuwapigia simu Working Women Queensland ili kuzungumza kuhusu chaguo zake.

Ikiwa unaamini kuwa umebaḡuliwa, kunaweza kuwa na njia chache tofauti unaweza kutatua tatizo. Unapaswa kupata ushauri wa kisheria kuhusu hatua ambayo ni bora kwako.

Unapotuma maombi na usaili wa kazi, bosu wako mtarajiwa atakuuliza maswali ili kujua kama unafaa kwa jukumu hilo. Ni lazima wawe na sababu halali ya kuuliza maswali haya. Waajiri wengine watakuuliza maswali kwa njia ya kawaida kwenye mahojiano au katika maombi ya kazi kuhusu watoto wako, au kuhusu sifa zingine zinazolindwa. Kwa sababu tu swali linaulizwa kwa njia ya kirafiki au ya kuunga mkono, haimaanishi kuwa linatoka mahali pazuri.

Ni kinyume cha sheria kwa mwajiri anayetarajiwa kukuuliza maswali ili tu akubagwe kwa sababu una sifa iliyolindwa. Haya yanaitwa maombi ya taarifa zisizo za lazima. Kuna sheria zingine zinazosema

waajiri lazima wachukue 'hatua zinazofaa' kwa 'wakati unaofaa' ili kuangalia hali ya visa ya mfanyakazi anayetarajiwa. Hii inaweza kujumuisha ukaguzi wa VEVO (Uthibitishaji wa Haki ya Visa Mtandaoni), au kuomba kuona visa yako. Ikiwa una maswali au wasiwasi kuhusu visa yako, unaweza kuzungumza na Wakala Uliosajiliwa wa Uhamiaji, au wakili wa uhamiaji.

Mwajiri anayetarajiwa anaweza kufanya maombi yanayofaa ya maelezo ya matibabu katika hali fulani, kama vile maelezo hayo yanahusishwa moja kwa moja na uwezo wako wa kutekeleza kuhusu **mahitaji ya asili (inherent requirements)** ya kazi, au ambapo swali hilo linaruhusiwa na sheria nyingine.

KESI YA KUJIFUNZIA

SWALI LITAKUWA LINI OMBI LA TAARIFA ZISIZO ZA LAZIMA?

Ikiwa unaomba kazi ambapo kila siku utahitajika kuinua uzito wa kilo 15, mhojiwa anaruhusiwa kuuliza ikiwa una masharti yoyote ambayo yatakuzuia kuinua 15kg.

LAKINI, mhojiwa haruhusiwi kukuuliza "una ulemavu?". Ingawa ulemavu fulani unaweza kukuzuia kuinua kilo 15, swali hili ni pana sana na jibu linaweza kuwa lisilo na umuhimu kwa kazi yako. Kwa mfano, kuwa kiziwi hakutaathiri uwezo wako wa kuinua kilo 15.

Baada ya mahojiano, unaweza kuuliza maoni kuhusu jinsi ulivyotoka kwa mhojiwaji. Hii inaweza kuwa njia nzuri ya kujua jinsi ulivyofanya, haswa ikiwa haukufanikiwa. Mwajiri si lazima kisheria kukupa maoni.

VIDEO

Kuongea na Mtaalamu wa Jamii

<https://wwwq-knowyourworkrights.carrrd.co/>

When you have a work issue, support calls with community support workers can be an opportunity for you to be heard, believed and understood. WWQ support workers will try to help you feel less overwhelmed and more connected to yourself, others and community supports.

This video shows an example of what it can be like to call Working Women Queensland and speak with one of our support workers - so you can feel more comfortable and know what to expect.

WAKANDARASI VS WAFANYAKAZI

Wafanyakazi na wakandarasi wana haki tofauti za kazi.

IKIWA WEWE NI MKANDARASI:

- Unaendesha biashara yako mwenyewe na kutoa huduma zako kwa bosi wako.
- Inabidi uangalie kodi yako mwenyewe na uhakikishe kuwa unalipwa vya kutosha.
- Bosi wako hatakulipa kuondoka, na pengine utalazimika kutumia vifaa vyako mwenyewe kazini.
- Unapaswa kupata udhibiti zaidi wa saa zako, malipo yako na jinsi unavyofanya kazi.

KUWA MFANYAKAZI

KUNaweza KUANGALIA NJIA

KADHAA TOFAUTI:

Muda wote

Wafanyakazi wa wakati wote kwa kawaida hufanya kazi kwa wastani wa saa 38 kila wiki. Kwa kawaida huajiriwa kwa misingi ya **kudumu**

(**permanent**) au ya muda maalum (**fixed term**).

Muda mchache

Wafanyakazi wa muda hufanya kazi chini ya saa 38 kwa wiki na saa zao kwa kawaida ni za kawaida kila wiki. Kawaida huajiriwa kwa msingi wa **kudumu (permanent)** au kwa mkataba wa **muda maalum (fixed term)**.

Kawaida (Casual)

Mtu ni mwajiriwa wa kawaida ikiwa anakubali ofa ya kazi kutoka kwa mwajiri akiyua kwamba hakuna ahadi thabiti ya mapema kwa kazi inayoendelea na muundo wa kazi uliokubaliwa.

Ikiwa hufanyi kazi kama mfanyakazi, unaweza kuwa 'mkandarasi huru'.

Unapoangalia kama wewe ni mfanyakazi au mkandarasi, soma mkataba wako na pia fikiria jinsi unavyofanya kazi siku hadi siku.

Hapo chini tumeweka pamoja maswali ya mfano ili kukusaidia kujua kama wewe ni mfanyakazi au mkandarasi:

1 Je, bosi wako anadhibiti jinsi na wakati wa kufanya kazi?

NDIYO ☐ HAPANA ☐

2 Je, bosi wako hutoa vifaa vyako vya kazi?

NDIYO ☐ HAPANA ☐

3 Je, unakubaliana na kauli ifuatayo: *Sitoi ankara kwa bosi wangu kabla ya kulipwa*

NDIYO ☐ HAPANA ☐

Ikiwa umesema **NDIYO** kwa maswali haya, kuna uwezekano kuwa wewe ni mfanyakazi.

4 Je, bosi wako analipa kodi yako?

NDIYO ☐ HAPANA ☐

5 Je, unapata likizo ya malipo kutoka kazini?

NDIYO ☐ HAPANA ☐

6 Je, unakubaliana na taarifa ifuatayo: *Sifanyi kazi chini ya ABN*

NDIYO ☐ HAPANA ☐

Ikiwa umesema **HAPANA** kwa baadhi ya maswali haya au yote, unaweza kuwa mkandarasi huru.

Hili ni eneo tata la sheria, kwa hivyo ikiwa umechanganyikiwa, pata ushauri wa kisheria.

WAKATI MWINGINE BOSI WAKO ANAWEZA KUTAJWA KAMA 'MSIMAMIZI WA RIPOTI', 'MSIMAMIZI', 'KIONGOZI WA TIMU' N.K.

DOKEZO

VIPI KUHUSU PESA TASLIMU KWA MIKONO?

Kazi ya pesa mkononi ni hatari kwa sababu hakuna ushahidi wa ajira yako. Kwa sababu hiyo, aina hii ya kazi ni vigumu kudhibiti. Hii inaweza kurahisisha bosi wako kukunyonya katika ajira yako.

VIWANGO VYA KITAIFA VYA AJIRA

Viwango vya Kitaifa vya Ajira ni seti ya stahili 11 za chini za kazi. Zinatumika kwa karibu wafanyakazi wote nchini Australia. Nchini Queensland, Viwango vya Kitaifa vya Ajira havitumiki kwa wafanyikazi wa serikali ya jimbo au serikali ya mtaa. Zimeandikwa katika sheria.

Je, Viwango vya Kitaifa vya Ajira vinashughulikia mambo ya aina gani?

Upeo wa saa za kila wiki *p20*

Maombi ya mipangilio ya kufanya kazi inayoweza kunyumbulika *p27*

Matoleo na maombi ya kubadilisha kutoka kwa kawaida hadi kwa muda/muda kamili *p23*

Likizo ya mzazi na stahili nyingine zinazohusiana *p24*

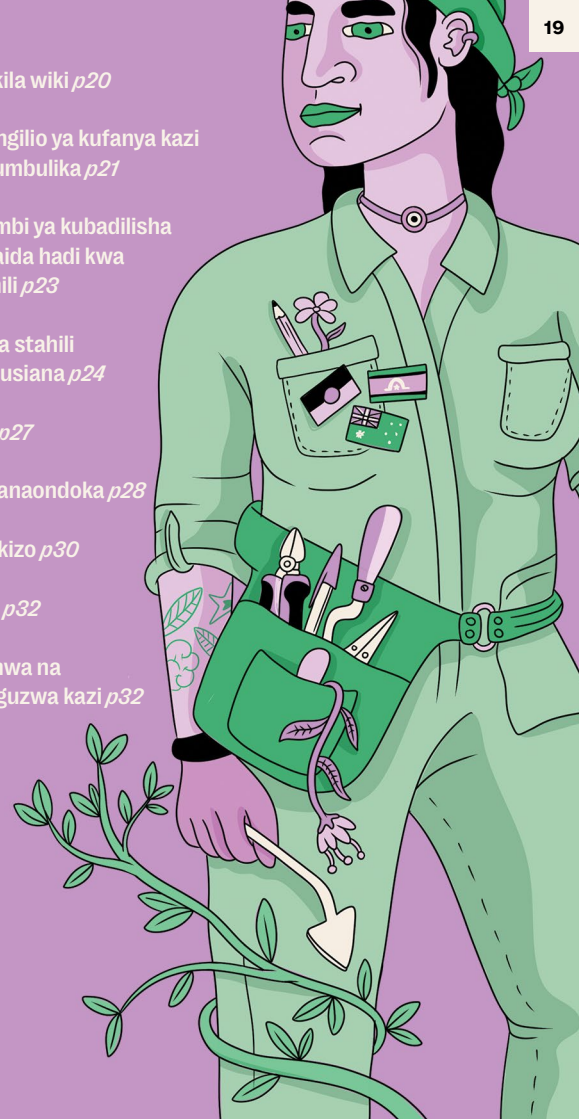
Likizo ya Mwaka *p27*

Binafsi/walezi wanaondoka *p28*

Aina zingine za likizo *p30*

Malipo ya uzeeni *p32*

Notisi ya kusitishwa na malipo ya kupunguzwa kazi *p32*

MASAA YA KAZI YA JUU YA WIKI

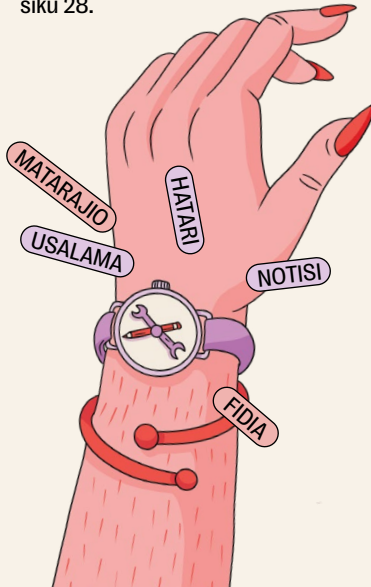
Wafanyakazi wa muda wote hawawezi kuombwa kufanya kazi zaidi ya saa 38 kwa wiki isipokuwa saa za ziada zinafaa.

Wafanyakazi wengine wote hawawezi kuombwa kufanya kazi zaidi ya saa zao za kawaida, AU zaidi ya saa 38 kwa wiki (yoyote ni kidoḡo) isipokuwa saa za ziada zinafaa.

Waajiri wana haki ya kukataa kufanya kazi kwa saa za ziada ikiwa saa hazipatikani.

- matarajio ya saa za ziada?
- Je, notisi ilitolewa?
- Ni aina gani ya jukumu na wajibu wako?
- Ni sekta gani unayofanya kazi?

Kwa mfano, katika **tuzo ya kisasa (modern award)** ambayo inashughulikia wauguzi katika hospitali za kibinafsi inawaruhusu kufanya kazi zaidi ya masaa 38 kwa wiki, lakini kusawazisha hii tuzo hairuhusu zaidi ya masaa 152 ya kazi kwa siku 28.

Unapozingatia kama saa za ziada za kufanya kazi ni sawa, fikiria kuhusu:

- Hatari kwa afya na usalama?
- Fidia?
- Je, malipo yako yanaonyesha

KESI YA KUJIFUNZIA

JE, SURI ANAWEZA KUSEMA HAPANA KWA MENEJA WAKE AKIMTAKA KUFANYA KAZI ZAIDI YA SAA 38?

Suri kwa sasa anafanya kazi kwa saa 38 kwa wiki katika duka la rejareja.

Meneja wa Suri anamtaka aanze kufanya kazi kwa muda mrefu zaidi. Anamtaka afanye kazi saa 44 kwa wiki.

Suri hajui kama anaweza kujitolea kwa saa za ziada. Anapomwambia meneja wake hili, anasema, 'Ikiwa unataka kazi hii, unahitaji kuifanya ifanye kazi'.

Suri hafikirii kuwa saa za ziada za kazi ni za kuridhisha.

→ **Chini ya Viwango vya Kitaifa vya Ajira, Suri ana haki ya kukataa saa za ziada.**

→ **Suri anaweza kuwapigia simu Women Working Queensland ili kuzungumza kuhusu chaguo zake.**

MIPANGO YA KUFANYA KAZI INAYOBA-DILIKA

Wafanyakazi wa muda na wa muda wanaweza kuruhusiwa kuomba mipangilio inayoweza kunyumbulika ikiwa wamefanya kazi na mwajiri yule yule kwa angalau miezi 12.

Maombi ya mipangilio ya kazi inayoweza kunyumbulika lazima yawe kwa maandishi na yafuate muundo maalum. Fair Work Ombudsman (Mahakama ya Usawa wa Kazi) hutoa mwongozo zaidi na kiolezo cha kuomba mipangilio ya kufanya kazi inayoweza kunyumbulika hapa:

[Mipangilio ya kufanya kazi inayonyumbulika - Fair Work Ombudsman](https://www.fairwork.gov.au/employment-conditions/flexibility-in-the-workplace/flexible-working-arrangements#how-employees)

www.fairwork.gov.au/employment-conditions/flexibility-in-the-workplace/flexible-working-arrangements#how-employees

KESI YA KUJIFUNZIA

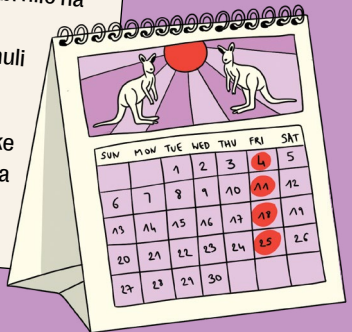
OMBI LA CARMEN LA MIPANGO YA KUFANYA KAZI INAYOBADILIKA

Carmen amekuwa akifanya kazi kwa muda wote katika jukumu la uuzaji kwa miaka minne iliyopita. Hivi majuzi, aligundua kuwa anatarajia mtoto wake wa kwanza. Akiwa na miadi mingi ya daktari na uchunguzi mbele yake, hana uhakika jinsi atakavyodhibiti haya kulingana na ratiba yake ya kazi.

Baada ya kutafakari, Carmen anamwandikia bosu wake kumuuliza ikiwa anaweza kufanya kazi nusu siku kila Jumatua ili ahudhurie miadi yake yote asubuhi. Ili kufidia wakati uliopotea, anapanga kufanya kazi saa moja zaidi kwa siku nyinginezo za juma.

Carmen anamwandikia bosu wake barua pepe kuomba saa zinazobadilika za kazi. Mwajiri wake anapanga mkutano ili kujadili ombi hilo na anakubali kuwa mabadiliko yanayopendekezwa hayataathiri shughuli za biashara kwa kiasi kikubwa.

Bosu wa Carmen anajibu barua pepe yake ikiidhinisha mpango huo na kupendekeza waangalie tena baada ya wiki 8.

KUWA MFANYAKAZI WA KUDUMU

Unaweza kuajiriwa kama mfanyakazi wa kudumu mwanzoni mwa kazi yako. Ikiwa badala yake umeajiriwa mfanyakazi wa kawaida, kuna njia rasmi ya wewe kumwomba bosu wako akufanye mfanyakazi wa kudumu ikiwa unakidhi viigezo vifuatavyo:

- 1

kiwa eneo lako la kazi lina
wafanyakazi 15 au zaidi

→

unahitaji kuwa umeajiriwa kwa
Zaidi ya miezi 6
- 2

Ikiwa sehemu yako ya kazi ina
wafanyakazi chini ya 15

→

unahitaji kuwa umeajiriwa kwa
Zaidi ya miezi 12
- + NA +**

Unaamini kuwa hufanyi kazi tena kama mfanyakazi wa kawaida.

Unaweza kusoma maelezo zaidi kuhusu kuwa mfanyakazi wa kudumu hapa: [Kuwa mfanyakazi wa kudumu - Fair Work Ombudsman](#)

www.fairwork.gov.au/starting-employment/types-of-employees/casual-employees/becoming-a-permanent-employee

Kumbuka unaweza kwenda kwa bosu wako wakati wowote na kuuliza tu kuhusu kuwa mfanyakazi wa kudumu. Ikiwa nyinyi wawili mnakubali, basi mnaweza kuwa wa kudumu.

DOKEZO

DOKEZO

LIKIZO YA WAZAZI

Likizo ya mzazi ni likizo isiyolipwa ili kuruhusu wazazi kutunza mtoto wao mpya. Kawaida huchukuliwa baada ya kuzaliwa au kupitishwa kwa mtoto.

UNA HAKI YA MIEZI 12 YA LIKIZO YA MZAZI BILA MALIPO WAKATI:

1 Wewe ni mfanyakazi wa kudumu (permanent) au mfanyakazi wa kawaida wa kawaida; Wafanyakazi wa kawaida wa muda wana:

■ wamekuwa wakifanya kazi kwa mwajiri wao mara kwa mara na kwa utaratibu kwa angalau miezi 12

■ matarajio yanayofaa ya kuendelea na kazi kwa mwajiri wao mara kwa mara na kwa utaratibu, kama si kuzaliwa (au kuzaliwa kutarajiwa) au kuasili (au kuasili kutarajiwa) kwa mtoto.

2 Umekuwa ukifanya kazi kwa mwajiri kwa miezi 12;

■ Kufanya kazi kwa miezi 12 kunamaanisha: angalau miezi 12 ya huduma endelevu na mwajiri wao.

Viwango vya Kitaifa vya Ajira

3 Unaasili mtoto au wewe au mwenzako mkajifungua; na

■ Anaweza kuwa mwenzi wako, au mshirika wa sasa wa ukweli au mwenzi wa zamani (defacto or ex-defacto)

4 Unawajibika kwa malezi ya mtoto

■ Wafanyakazi ambao wana, au watakuwa na, wajibu wa malezi ya mtoto.

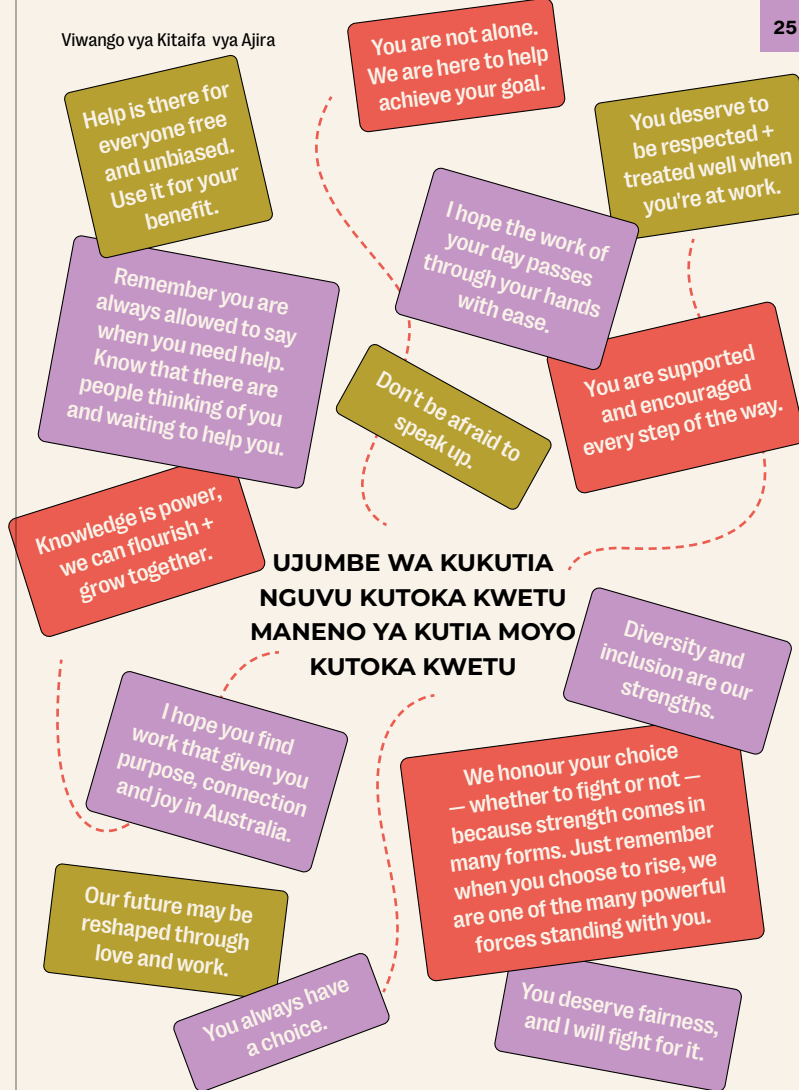
MISINGI

Wafanyakazi wanaweza kufikia hadi miezi 12 ya likizo ya mzazi bila malipo mwanzoni. Wafanyikazi wanaweza pia kuomba likizo ya hadi miezi 12 zaidi. Hii ina maana kwamba wafanyakazi wanaweza kufikia hadi miezi 24 ya likizo ya mzazi bila malipo. Inaweza kuchukuliwa kama:

- kipindi kimoja mfululizo
- Likizo ya mzazi inayoweza kunyumbulika kwa hadi siku 100
- mchanganyiko wa kipindi endelevu na siku zinazonyumbulika.

Haki yako ya likizo ya uzazi isiyolipwa haiathiriwi na kiasi gani cha likizo anachochukua mpenzi wako.

Viwango vya Kitaifa vya Ajira

HAKI NYINGINE ZINAZOHUSIANA NA LIKIZO YA MZAZI

Kuna haki zingine za likizo ya mzazi na zinazohusiana na ujauzito, pamoja na:

• LIKIZO YA MZAZI INAYOLIPWA:

Walezi fulani watastahiki kupokea Malipo ya Likizo ya Mzazi ya Centrelink. Hii itategemea ukaaji wako na hali ya visa. Mpango huu unaruhusu ufikiaji wa malipo yanayofadhiliwa na serikali kwa Kiwango cha Kima cha Chini cha Kitaifa kwa wiki 22 za malipo. **Mkataba wa ujasiriamali (enterprise agreements)**, **tuzo za kisasa (modern awards)** na sera za mahali pa kazi zinaweza pia kutoa likizo ya malipo katika kipindi hiki.

• DHAMANA YA KURUDI KAZINI:

Isipokuwa baadhi, baada ya muda wa likizo ya mzazi una haki ya kurudi kwenye nafasi yako ya likizo ya kabla ya mzazi; au kwa wadhifa unaostahiki au unaostahili, ambao uko karibu zaidi kwa hadhi na ulipe nafasi yako ya likizo ya kabla ya mzazi.

• AJIRA SALAMA:

Ikiwa wafanyakazi wanahisi kuwa wanakabiliwa na jambo fulani kazini ambalo linaathiri afya ya ujauzito wao, wanaweza kuzungumza na meneja wao, mwakilishi wa HR au mwakilishi wa chama. Ikiwa waajiri hawawezi kufanya marekebisho madogo kwa jukumu la mfanyakazi na si salama kwao kuendelea na jukumu lao la kawaida, mwajiri lazima awape kazi tofauti (kazi salama). Ikiwa hakuna kazi salama inayopatikana, mwajiri wako anaweza kukulipa 'likizo ya kazi salama' hadi kazi salama ipatikane. Kabla ya kupokea likizo isiyo salama ya kazi iliyolipwa, unahitaji kufikia vigezo fulani. Ikiwa hufiki vigezo, bado unaweza kuchukua likizo ya kazi isiyo salama bila malipo. Tafadhali pokea ushauri wa kisheria ikiwa una maswali.

LIKIZO YA MWAKA

Likizo ya kila mwaka hukuruhusu kulipwa wakati wa kupumzika kutoka kazini.

Wafanyakazi wa muda na wa muda wanapata wiki 4 za likizo ya kulipwa ya kila mwaka kwa mwaka. Wiki 4 za likizo huhesabiwa kulingana na saa ngapi umekubali kufanya kazi kwa wiki. Wakati wa kuelezea kiasi cha likizo ya kila mwaka ambayo mfanyakazi wa muda anayo, mwajiri anaweza kusema kwamba kiasi chake cha likizo ya kila mwaka kinahesabiwa **kuhusianisha (pro rata)**.

KESI YA KUJIFUNZIA

LINH ANA SIKU NGAPI ZA LIKIZO YA MWAKA?

Linh ni mfanyakazi wa muda ambaye anafanya kazi saa 10 kwa wiki kwa mwaka.

Katika mwaka mmoja, Linh ataongeza masaa 40 ya likizo ya kila mwaka (sawa na wiki 4 za kazi kwake).

'Wafanyakazi wa kuhama' wanaweza kupata hadi wiki 5 za likizo ya kulipwa ya kila mwaka kwa mwaka. Wafanyakazi wa zamu hufanya kazi kwa saa maalum (k.m. zamu au rosta) ambazo ziko nje au kwa kiasi fulani nje ya saa za kawaida za kazi kuanzia 9am - 5pm. **Tuzo za kisasa (modern awards)** na **mkataba wa ujasiriamali (enterprise agreements)** mara nyingi huwa na ufafanuzi maalum wa mfanyakazi wa mabadiliko.

Wafanyakazi wa kawaida hawapati likizo ya kila mwaka. Likizo ya kila mwaka inaweza kuchukuliwa mara tu inapokusanywa. Pia sio lazima kuchukuliwa kila mwaka.

Wafanyakazi wanahitaji kuuliza waajiri wao ruhusa ya kuchukua likizo ya kila mwaka. Mwajiri wako anaweza tu kukataa ombi la likizo ikiwa kukataa kwao ni sawa.

LIKIZO YA KIBINAFSI /WALEZI (LIKIZO YA UGONJWA)

Inaweza kuchukuliwa ikiwa wewe ni mgonjwa au umejeruhiwa na hauwezi kufanya kazi. Inaweza pia kuchukuliwa ikiwa unahitaji kutunza familia ya karibu (immediate family) au mwanakaya ambaye ni mgonjwa, aliyejeruhiwa au ana dharura isiyotarajiwa.

Dharura inaweza pia kujumuisha kitu kama mashine yako ya kuosha mabomba kuvunjika na mafuriko ya nyumba.

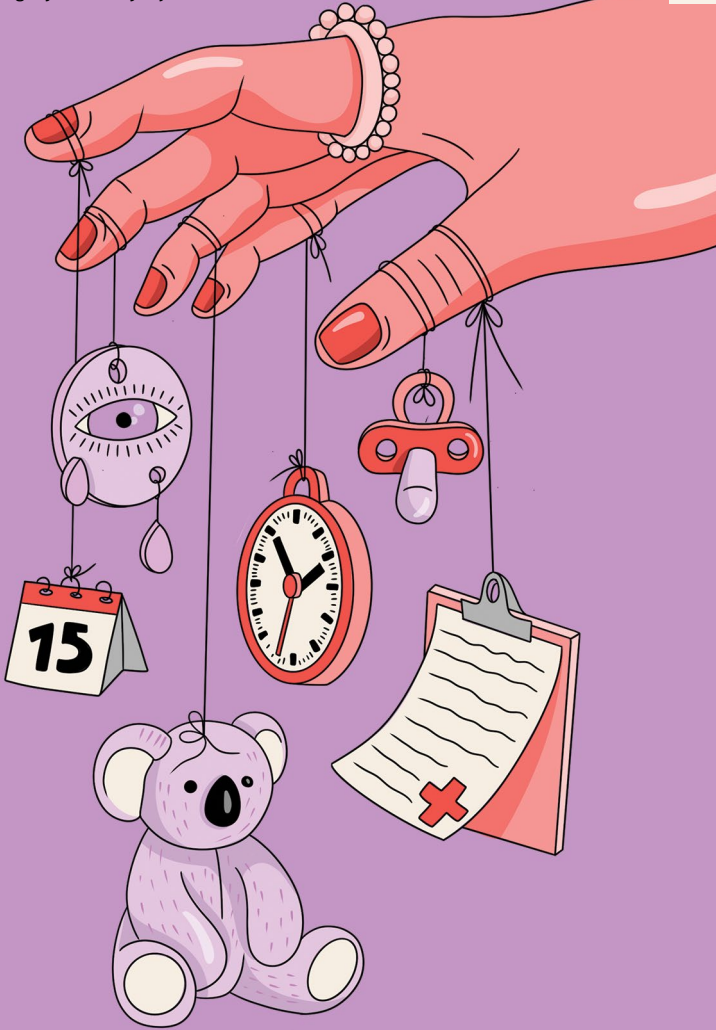
Haki yako

- Wafanyakazi wa muda wote wana siku 10 za likizo ya wagonjwa na walezi kwa mwaka.
- Idadi ya siku za likizo ya ugonjwa ambazo wafanyakazi wa muda wanazo inategemea ni siku ngapi wanafanya kazi.
- Wafanyakazi wa kawaida hawana likizo ya ugonjwa na likizo ya wagonjwa, hata hivyo wana saa zinazobadilika na mshahara wa juu.

KESI YA KUJIFUNZIA

USAIDIZI WAKATI WA KUKAA HOSPITALINI KWA MSHIRIKA

José ni muuguzi na anafanya kazi muda wote. Ana watoto wawili na mpenzi wake ana mimba ya mtoto wao wa tatu. Wiki iliyopita, mwenzi wa José alijifungua mtoto kabla ya wakati wake na kulazwa hospitalini kwa muda wa saa mbili kutoka nyumbani kwao. José alimwambia mwajiri wake kwamba alihitaji kuchukua wagonjwa na walezi waondoke ili kuwatumza watoto wao wengine wawili. Mwajiri wake alielewa na akamuunga mkono kuchukua likizo.

AINA NYINGINE ZA LIKIZO

Unaweza kuwa na haki ya aina nyingine za likizo ambapo:

- Umepitia ukatili wa kifamilia na nyumbani,
- Maisha ya mtu unayeishi naye au mwanafamilia **wako wa karibu (immediate family)** yanatishiwa sana kwa sababu ya ugonjwa au jeraha, au ikiwa mmoja wa watu hawa ataaga dunia.
- Mtoto wako amezaliwa mfu;
- Unatakiwa kuhudumu kwenye jury katika kesi za mahakama;
- Unafanya huduma za usimamizi wa dharura kwa hiari kama mshiriki wa shirika la usimamizi wa dharura linalotambuliwa; na/au
- Unastahiki kuchukua likizo ya muda mrefu ya huduma.

VIDEO

Samira na Viwango vya Kitaifa vya Ajira

<https://wwwq-knowyourworkrights.carrd.co/>

In this video, Samira enters the lift at her new office in Brisbane City for the first time, about to start her first day at a new job. As the elevator creeps up towards her floor, she meets workers who teach her about the National Employment Standards.

Watch this video to learn more about your rights under the National Employment Standards and where to get help if you need it.

MALIPO YA UZEENI

Malipo ya uzeeni ni kiasi kidogo cha pesa ambacho huenda kwa kustaafu kwako.

Kodi ni pesa zinazoenda kwa serikali kulipia huduma za jamii.

Ikiwa wewe ni mfanyakazi, kila mzunguko wa malipo:

- ➊ Bosi wako anapaswa kuchukua moja kwa moja mchango wako wa ushuru na kuikabidhi kwa serikali kwa niaba yako.
- ➋ Bosi wako anapaswa kulipa kiasi kidogo cha malipo ya uzeeni kwenye mfuko uliochagua.

Ikiwa unafikiri mwajiri wako halipi malipo yako ya uzeeni, unaweza kupiga simu kwa Ofisi ya Ushuru ya Australia kwa nambari **13 10 20** ili upate maelezo kuhusu malipo yako ya uzeeni na kutoa ripoti. Ofisi ya Ushuru ya Australia basi itachunguza ripoti yako, na ikiwa watakata kwamba kulikuwa na kushindwa kulipa malipo ya uzeeni, watawasiliana kuhusu kurejesha malipo yako ya uzeeni.

NOTISI YA KUSITISHWA

Wafanyakazi wengi wana haki ya taarifa ya kuachishwa kazi ikiwa bosu wao atakatisha kazi zao. Notisi ya kuachishwa kazi kimsingi ni pale mwajiri wako anapokujulisha kuwa ana nia ya kusitisha uhusiano wa ajira.

Viwango vya Kitaifa vya Ajira huweka kiwango cha chini cha notisi ambacho mwajiri wako lazima akupe kulingana na muda ambao umeendelea kumfanyia kazi - kinachojulikana kama 'kipindi chako cha huduma endelevu'. Baadhi ya ajira za kawaida na aina nyingi za likizo bila malipo hazitahesabiwa katika kipindi chako cha huduma endelevu.

Mwajiri anaweza kukufukuza kazi bila taarifa ikiwa umejijhusisha na utovu wa nidhamu mkubwa. Hii inaitwa kufukuzwa kwa muhtasari. Utovu wa nidhamu mkubwa unaweza kujumuisha wizi, ulaghai, vurugu, na ukiukaji mkubwa wa taratibu za afya na usalama kazini.

HAKI YA SASA YA TAARIFA YA KUSITISHA:

Baadhi ya watu wana haki ya muda mrefu wa notisi ya kusitisha. Hii inaweza kuwa kwa sababu ya umri wako na urefu wa huduma, sekta yako, mwajiri wako, au mkataba wako wa ajira. Ikiwa ajira yako itasitishwa, unapaswa kuangalia mkataba wako wa ajira, **tuzo za kisasa (modern award)** na/au **mkataba wa ujasiriamali (enterprise agreement)**, na Sheria ya Kazi ya Haki kwa ni notisi ngapi ulipaswa kupewa. Ni vizuri kupata ushauri wa kisheria kuhusu hili.

Mwajiri wako anaweza kukupa kiasi cha chini cha notisi kwamba unaachishwa kazi (kwa mfano, kukuambia kuwa umefukuzwa kazi, na siku yako ya mwisho ya kazi ni baada ya wiki 1) au mwajiri wako anaweza kukupa 'malipo badala ya notisi'. Malipo badala ya notisi ni wakati mwajiri wako anapokulipa kiasi cha ziada katika malipo yako ya mwisho ambacho kinalingana na kipindi chako cha chini cha notisi.

MALIPO YA ZIADA YA KUSIMAMA KAZI

Baadhi ya wafanyakazi wana haki ya kupokea malipo ya kupunguzwa kazi ikiwa jukumu lao limepunguzwa. Upungufu wa kazi ni wakati mwajiri wako hahitaji tena kazi yako kufanywa na mtu yeyote kwa sababu ya mabadiliko katika mahitaji ya uendeshaji wa biashara yao, wameshauriana nawe, na hakuna uwezekano wa wewe kutumwa kwa jukumu lingine katika biashara.

Iwapo unastahiki malipo ya kupunguzwa kazi, kiwango cha chini zaidi cha malipo haya kimewekwa chini ya Viwango vya Kitaifa vya Ajira:

Muda wa kutumima kwa kuendelea wa Malipo ya ziada ya kusimama kazi

Muda wa Malipo ya ziada ya kusimama kazi

- Walau mwaka 1 lakini chini ya miaka 2 —————> Wiki 4
- Walau miaka 2 lakini chini ya miaka 3 —————> Wiki 6
- Walau miaka 3 lakini chini ya miaka 4 —————> Wiki 7
- Walau miaka 4 lakini chini ya miaka 5 —————> Wiki 8
- Walau miaka 5 lakini chini ya miaka 6 —————> Wiki 10
- Walau miaka 6 lakini chini ya miaka 7 —————> Wiki 11
- Walau miaka 7 lakini chini ya miaka 8 —————> Wiki 13
- Walau miaka 8 lakini chini ya miaka 9 —————> Wiki 14
- Walau miaka 9 lakini chini ya miaka 10 —————> Wiki 16
- Walau miaka 10 —————> Wiki 12

Haki yako ya malipo ya kupunguzwa kazi inaweza pia kuwa kubwa zaidi kwa sababu ajira yako inasimamiwa na **tuzo za kisasa (modern award)** na/au **mkataba wa ujasiriamali (enterprise agreement)**. Unapaswa kuangalia hii kila wakati.

Ikiwa mwajiri wako anasema huna haki ya kupunguzwa kazi, tafadhali tafuta ushauri wa kisheria.

KESI YA KUJIFUNZIA

JE, MARIA ANAPASWA KUPOKEA NOTISI NGAPI YA KUSIMAMISHWA KAZI NA MALIPO YA KUACHISHWA KAZI?

Maria alikuwa mfanyakazi wa **kudumu (permanent)** wa kampuni kubwa ya kusafisha kwa miaka 5 na miezi 4. Kampuni ya kusafisha ilikuwa na wafanyakazi 100.

Hivi majuzi, kampuni ilikuwa na matatizo ya kifedha na ilikuwa imepoteza wateja wao wachache wakubwa - wateja ambao Maria alikuwa amewasafisha. Bosi wa Maria alishauriana naye kuhusu jinsi walivyokuwa wakifikiria kufanya jukumu lake kuwa duni kwa sababu hapakuwa na kazi ya kutosha kwake tena. Walikuwa wamezungumzia jambo hilo, na wote wawili wakakubaliana kwamba hakuna kazi nyingine ambayo Maria angeweza kufanya na kampuni hiyo.

Maria ana haki ya kupokea notisi ya wiki nne ya kuachishwa kazi kwake, na malipo ya wiki 10 ya kupunguzwa kazi.

MALIPO DUNI NA WIZI WA MISHAHARA

**Una haki ya kulipwa
angalau viwango vya
chini vya malipo na
stahili zako.**

**Tuzo yako ya kisasa (modern
award) au mkataba wa ujasiriamali
(enterprise agreement)** yatakuwa
na viwango vyako vya chini zaidi vya
malipo na stahili. Kuamua ni tuzo
gani unapewa, **unaweza:**

①

Angalia mkataba
wako wa ajira

②

Nenda kwa:

<https://services.fairwork.gov.au/find-my-award>

③

Piga simu kwa Fair Work
Ombudsman kwa
13 13 94

Ikiwa kazi yako haigharamiwi na **tuzo yako ya kisasa (modern award)** au **mkataba wa ujasiriamali (enterprise agreement)**, unalipwa na Kima cha Kima cha Chini cha Kitaifa cha Mshahara.

Kufikia tarehe 1 Julai 2024, Kima cha Chini cha Mshahara wa Kitaifa ni \$24.10 kwa saa au \$915.90 kwa wiki.

Kiwango cha chini cha Mshahara wa Kitaifa hupitiwa upya kila mwaka. Hizi zinapaswa kuonyeshwa, na labda kujengwa juu, katika mkataba wako.

Ikiwa hutalipwa viwango vya chini vya malipo na stahili unazodaiwa chini ya Kima cha Kima cha Chini cha Mshahara wa Kitaifa, au **makubaliano yako ya kisasa ya tuzo (modern award)** na **biashara (enterprise agreement)**: hii inaitwa **Malipo ya Chini**, na ni kinyume cha sheria.

NINI CHA KUFANYA IKIWA UNALIPWA KIDOGO

1 ANGALIA SHERIA

Angalia tuzo yako au makubaliano ya biashara. Pata ushauri wa kisheria ikiwa unahitaji usaidizi. Kusanya hati zinazounga mkono.

2 ZUNGUMZA NA MWAJIRI WAKO

Fikiria juu ya kile unachotaka kusema na ni nani anayeweza kuwa mtu sahihi wa kuzungumza naye. Ikiwa una wasiwasi juu ya mazungumzo, fikiria juu ya msaada gani unaweza kuhitaji.

3 ANDIKA BARUA KWA MWAJIRI WAKO

Weka kiasi unachodaiwa na jinsi kinavyohesabiwa. Uliza kwamba mwajiri wako alipe kiasi unachodaiwa ndani ya muda unaofaa. Unaweza kutuma barua pepe au kumpa bosi wako barua. Hakikisha umeweka nakala yako mwenyewe.

4 TOA MALALAMIKO KWA MPATANISHI WA HAKI WA KAZI

Fair Work Ombudsman anaweza:

- Toa ushauri, zana au nyenzo
- Kuuliza kuhusu na kuchunguza uwezekano wa kutofuata
- Tumia zana za kutekeleza kama vile notisi za kufuata, notisi za ukiukaji, ahadi zinazoweza kutekelezeka au taratibu za kisheria.

5 KUCHUKUA HATUA ZA KISHERIA KATIKA MAHAKAMA

Unaweza kuchukua hatua yako mwenyewe ya kisheria ili kurejesha malipo yako ya chini katika mahakama. Unaweza kujiwakilisha. Una miaka 6 ya kutoa dai lako. Tafuta ushauri wa kisheria kuhusu chaguzi.

► Kumbuka kuweka kumbukumbu za kila kitu! Unda rekodi zako mwenyewe, ikiwa mwajiri wako hatakupa rekodi zilizoandikwa, au ikiwa rekodi zao sio sahihi.

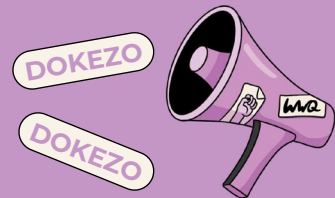
► Kusanya hati za uthibitisho kama vile:

- hati zako za malipo au rekodi nyingine za fedha zinazoonyesha malipo yako,
- maingizo katika shajara ya saa zilizofanya kazi na matukio muhimu na mazungumzo,
- orodha, laha za saa, maombi ya kuondoka na idhini, maelezo ya nafasi.
- Stakabadhi za ununuzi wowote unaohusiana na kazi, kwa mfano gharama za sare na gharama zozote za

kufulia/kusafisha nguo kwa sare yako.

► Ikiwa kuendesha gari ni sehemu ya majukumu yako, weka rekodi za idadi ya kilomita zinazoendeshwa na petroli yoyote uliyonunua.

► Ikiwa huwezi kupata nakala zako za rekodi zako zozote, waajiri wana wajibu wa kuweka rekodi zinazohusiana na malipo yako na saa ulizofanya kazi kwa miaka 7, na una haki ya kuomba nakala za rekodi za mfanyakazi wako.

VIDEO

Kupata ushauri wa kisheria

<https://wwwq-knowyourworkrights.carrd.co/>

When you have a work issue, getting legal advice from a community legal centre can be a free and private way to talk through your legal question, understand your rights and learn about next steps you can take.

This video shows an example of what it can be like to get legal advice from our community legal centre, Working Women Queensland.

RASILIMALI

Tovuti ya Fair Work Ombudsman inaweza kutafsiriwa kwa lugha zaidi ya 20 kwa kubofya kitufe cha lugha kilichoko juu ya ukurasa wa tovuti.

PROGRAMU YA REKODI YA SAA ZANGU YA FAIR WORK OMBUDSMAN:

www.fairwork.gov.au/tools-and-resources/record-my-hours-app

TAARIFA ZA FAIR WORK OMBUDSMAN KUHUSU UTUNZAJI WA KUMBUKUMBU:

<https://shorturl.at/DJDMk>

KOZI NA MWONGOZO WA FAIR WORK OMBUDSMAN: MWONGOZO WA MFANYAKAZI KWA MAZUNGUMZO MAGUMU MAHALI PA KAZI (Kiingereza pekee)

<https://shorturl.at/jqZPN>

ULINZI WA JUMLA

Ulinzi wa jumla hulinda haki na stahili zako, ikijumuisha haki yako ya kutobaḡuliwa kinyume cha sheria, haki yako ya kupata likizo ya aina tofauti, haki yako ya kulalamika na kuuliza kuhusu kazi yako, na haki yako ya kutuma maombi ya Jalada la Kazi (kutaja haki chache za wafanyakazi wa kawaida). Haya yamo katika Sheria ya Kazi ya Haki na Sheria ya Mahusiano ya Viwanda.

Chini ya Ulinzi wa Jumla, ni kinyume cha sheria kwa mwajiri wako kuchukua 'hatua mbaya' dhidi yako kwa sababu umetumia mojawapo ya haki au stahili hizi. Kitendo kibaya kinaweza kuja kwa aina nyingi tofauti, na mifano michache ni pamoja na:

- **Kufukuzwa**
- **Zamu zako zimeḡhairiwa**
- **Kutolewa onyo rasmi**
- **Kusimamishwa kazi**

Maelezo zaidi kuhusu ulinzi wa jumla yanaweza kupatikana hapa:

[Elewa ulinzi wa jumla | Tume ya Kazi ya Haki](https://www.fwc.gov.au/job-loss-or-dismissal/dismissal-under-general-protections/about-general-protections/understand)

<https://www.fwc.gov.au/job-loss-or-dismissal/dismissal-under-general-protections/about-general-protections/understand>

Aina tofauti za wafanyakazi wana haki tofauti zinazolindwa, na hatua mbaya dhidi yao zinaweza kuonekana tofauti. Ikiwa unafikiri umekumbana na hatua mbaya kwa sababu umetumia haki ya mahali pa kazi - unapaswa kutafuta ushauri wa kisheria au wa viwanda. Ni muhimu kujua kwamba ikiwa umefukuzwa kazi kwa sababu ulifanya kazi kwa haki, kunaweza kuwa na muda mfupi sana (siku 21) kwako kuchukua hatua kwa hivyo unapaswa kutafuta ushauri HARAKA.

MAHALI PA KUPATA MSAADA

SEHEMU
07

SERIKALI

Viwango vya Kitaifa vya Ajira, Haki za Jumla za Kazi:

General Work Rights:
Fair Work Ombudsman
www.fairwork.gov.au
13 13 94

Unyanyasaji wa kijinsia:
www.respectatwork.gov.au

Maeneo mengine kwa taarifa kuhusu haki zako kazini:
www.humanrights.gov.au
www.qhrc.qld.gov.au

JAMII

Ushauri wa jumla wa kisheria wa Kazi: Wanawake Wanaofanya Kazi Queensland
www.wwq.org.au
1800 358 511

Kituo cha Sheria cha Caxton
www.caxton.org.au
(07) 3214 6333

Viza na ushauri wa kisheria wa Kazi: Huduma za Kisheria za Wakimbizi na Uhamiaji
www.rails.org.au
(07) 3846 9300

Nambari ya usaidizi ya unyanyasaji wa kijinsia:
1800RESPECT (1800 737 732)

Huduma ya Ushauri wa Taarifa ya Fidia ya Mfanyakazi:
1800 102 166
wcias.org.au

VITUO VYA JUMUIYA ZA MITAA

Katika eneo lako, kunaweza kuwa na shirika ambalo linaweza kukupa usaidizi au kukuunganisha na huduma zingine za karibu nawe. Unaweza kupata kituo chako cha jumuiya hapa:

www.mycommunitydirectory.com.au/info/community-centres-halls-facilities

JIUNGE NA MUUNGANO WAKO

Wanachama wa vyama vya wafanyakazi wanakusanyika ili kufanya maboresho ya mahali pa kazi. Vyama vya wafanyakazi vinatetea watu wanaofanya kazi ili kutuweka salama zaidi. Tafuta muungano wako:
www.australianunions.org.au/

FAHARASA

(MISAMIATI)

DE FACTO (MAHUSIANO)

'De facto' ni neno la kisheria linalotumiwa kuelezea aina ya uhusiano wa kinyumbani ambapo watu wazima wawili wanaoishi pamoja hawajaoana kisheria, na hawahusiani na familia. Ufafanuzi wa de facto ni tofauti katika hali tofauti, na unapaswa kupata ushauri wa kisheria ikiwa unafikiri uko katika uhusiano wa ukweli.

ENTERPRISE AGREEMENT (MKATABA WA UJASIRIAMALI)

Makubaliano ya biashara ni makubaliano yaliyofanywa katika kiwango cha biashara ambayo yana sheria na masharti ya ajira, pamoja na mshahara, kwa wafanyakazi wa biashara hiyo.

FIXED TERM (MUDA MAALUM)

Wafanyakazi wa mkataba wa muda maalum huajiriwa kwa mkataba ambao unaisha mwishoni mwa muda uliowekwa. Kuanzia tarehe 6 Desemba 2023, kuna sheria zinazotumika kwa matumizi ya mikataba ya muda maalum. Muda maalum ni pale ambapo hakuna uwezo wa kusitisha ajira kabla ya mwisho wa mkataba, na muda wa juu zaidi ni pale unapoweza kusitisha ajira kabla ya mwisho wa mkataba.

INHERENT REQUIREMENTS (MAHITAJI YA ASILI)

Mahitaji ya asili ya kazi sio orodha ya matakwa ya vitu ambavyo vinaweza kuunda mgombea bora wa mwajiri, lakini ni majukumu muhimu yanayohitajika kutimiza nafasi hiyo.

IMMEDIATE FAMILY (FAMILIA YA KARIBU)

Familia ya karibu ina ufafanuzi maalum wa kisheria. Inajumuisha: a) mwenzi, mshirika **wa ukweli**, mtoto, mzazi, babu, mjukuu au ndugu wa mtu; au b) mtoto, mzazi, babu, mjukuu au ndugu wa mwenzi au mshirika **wa ukweli** wa mtu huyo.

MODERN AWARD (TUZO YA KISASA)

Tuzo ya kisasa ni hati inayoweka masharti na masharti ya chini ya ajira juu ya Viwango vya Kitaifa vya Ajira (NES). Tuzo za kisasa ni tasnia na/au kazi mahususi na kuna zaidi ya tuzo 100 ambazo hushughulikia watu wengi wanaofanya kazi nchini Australia.

PERMANENT (KUDUMU)

Wafanyakazi wa kudumu wamesaini mkataba ambao hauna tarehe ya mwisho. Uhusiano wa ajira utaendelea hadi upande wowote utakapoumaliza.

PRO RATA (KUHUSIANISHA)

Wakati ukokotoaji wa stahili zako unafanywa kwa misingi ya uwiano, inamaanisha kuwa kiasi hicho kinahesabiwa kama sehemu ya haki zinazotolewa kwa wafanyakazi wa muda. Kwa mfano, kama wewe ni wa muda na unafanya kazi siku 4 kamili kwa wiki wakati wafanyakazi wa muda wanafanya kazi siku 5 kamili kwa wiki, unafanya kazi 80% ya muda ambao mfanyakazi wa muda hufanya kazi. Kwa hivyo, kwa misingi wa pro rata utastahiki tu 80% ya haki kamili ya likizo ya kila mwaka.

WWQ and BRQ acknowledge the Aboriginal and Torres Strait Islander peoples as First Nation peoples and Traditional Custodians of the land and water where we live and work. We pay our respects to their Elders, knowledge holders, and leaders — past, present, and emerging. We are a statewide service, and recognise that our office is on the traditional lands of the Turrbal and Yuggera people.

We acknowledge that sovereignty was never ceded, and we acknowledge the strength and resilience of Aboriginal and Torres Strait Islander peoples.

**WWW.BRQ.ORG.AU-WORKING-WOMEN-QLD/
FOR TELEPHONE ADVICE ON EMPLOYMENT ISSUES
CALL: 1800 358 511
EMAIL: WWQ@BRQ.ORG.AU/**

**Resource accurate as at
1 July 2025.**

**This resource was co-designed
and would not have been possible
without our team of experts.**

**Made possible with funding from
the Queensland Government
Office of Women.**

**Design and Illustrations by
Lynne Zakhour.**

**Special thanks to the organisations
who supported our co-design process.**

Specialist
Domestic Violence
& Women's Wellbeing
Services

**MULTICULTURAL
AUSTRALIA**

**REFUGEE HEALTH
NETWORK QUEENSLAND**